

1.11

ONSDAGSSERIEN 5

Musikhuset kl. 19.00

Erich Höbarth, dirigent och violino piccolo

Soile Isokoski, sopran

Aapo Häkkinen, orgel

Georg Friedrich Händel: Concerto grosso op. 3/5 d-moll 12 min

I (Largo)

II Allegro

III Adagio

IV Allegro ma non troppo – Allegro

*Georg Friedrich Händel: Konsert för orgel,
orkester och continuo nr 1 g-moll HWV289 op.4/1* 11 min

1. Larghetto a staccato

2. Allegro

3. Adagio

4. Andante

*Georg Friedrich Händel: Konsert för orgel,
orkester och continuo B-dur HWV 294 op. 4/6* 12 min

1. Andante allegro

2. Larghetto

3. Allegro moderato

*Georg Friedrich Händel: Concerto grosso C-dur
"Alexanders feast"* 17 min

I Allegro

II Largo

III Allegro

IV Andante Non Presto

PAUS 20 min

*Johann Sebastian Bach: Brandenburgkonsert
nr 1 F-dur BWV1046*

20 min

- 1. (Utan tempobeteckning)*
- 2. Adagio*
- 3. Allegro*
- 4. Menuett – Trio 1 – Polacca – Trio 2*

*Johann Sebastian Bach: Kantat nr 82 BWV82
"Ich habe genug"*

24 min

- 1. Ich habe genug (aria)*
- 2. Ich habe genug (recitativ)*
- 3. Schlummert ein, ihr matten Augen (aria)*
- 4. Mein Gott! wann kommt das schöne: Nun! (recitativ)*
- 5. Ich freue mich auf meinen Tod (aria)*

Paus ca kl. 20.10.

Konserten slutar ca kl. 21.30.

Sänds direkt i Yle Radio 1 och på webben yle.fi/areena.

Konsertens förra del ses på Yle Teema & Fem i programmet RSO i Musikhuset 5.11 och i repris i Yle TV1 11.11. Den senare delen ges på Yle Teema & Fem 12.11 och i repris på Yle TV1 18.11.

GEORG FRIEDRICH HÄNDEL (1685-1759): KONSERTER UR ODET ALEXANDER'S FEAST OCH CONCERTO GROSSO OP. 3 NR 5

Det speciella med Alexander's Feast är de inflikade instrumentalkonserterna. Det fanns in alles tre av dem: konsert för harpa B-dur (HWV 294) i odets första del, concerto grosso C-dur (HWV 318), som spelades mellan de två delarna, och orgelkonserten g-moll (HWV 289) i andra satsen. Harpkonserten fick en ny form som orgelkonsert och som sådan ingick den tillsammans med Alexander's Feasts g-mollkonsert i en samling bestående av sex orgelkonserter opus 4. Samlingen publicerades av John Walsh 1738. Också de övriga orgelkonserterna i samlingen var ursprungligen skrivna för att framföras i anslutning till stora vokala verk av Handel. På samma grund tillkom även orgelkonserterna i det senare opuset 7.

Händel hade till sitt förfogande engelska kammarorglar med bara en manual och detta styrde för sin del uttrycket i hans orgelkonserter och gav dem kammarmusikalisk karaktär. Introduktionen av den ursprungliga harpkonserten i odet var ingen godtycklig gest. Den ansluter sig nämligen till en plats i texten som hänvisar till Timoteus lyra. Å andra sidan lämpar sig också arrangemanget för orgel bra med tanke på det ursprungliga odets anknytning till Den heliga Cecilia, som inte bara var musikernas utan även

uttryckligen orglarnas skyddshelgon. Orgelkonserten B-dur är i yttersatserna ett relativt lättsamt och ljusst stycke som fördjupas av ett självfullt uttryck i den långsamma satsen. Också i konserten g-moll finns de seriösa tonerna närmast i de långsamma satserna som i detta fyrsatsiga verk finns på första och tredje plats. Den andra satsen i G-dur färgas av konserterande figurer och finalsatsen rör sig med skarpt tecknade drag som en menuett.

Bland Händels instrumentala verk utgör opus 3 med sina sex concerti grossi ett knepigt fall. Händels popularitet som tonsättare av vokalmusik hade också skapat stor efterfrågan på instrumentalmusik och ibland ledde efterfrågan till rena förvrängningar såsom fallet var i hans första concerto grosso-samling (op. 3). Samlingen gavs ut 1734 av John Walsh som sammanställde den och bearbetade den utgående från tidigare verk av Händel. Händel hade uppenbarligen ingenting att göra med editeringen av opus 3. Ett undantag utgör emellertid konserten nr 5 d-moll (HWV 316). Också den består av arrangemang på basis av tidigare styckena men det var förmodligen Händel själv som stod för bearbetningen. Det femdelade verkets satser är ett seriöst Larghetto, en rörlig Fuga, ett behärskat innerligt Adagio, ett energiskt Allegro ma non troppo och ett livligt Allegro.

Concerto grosso C-dur ur Alexander's Feast ingår inte i någondera samlingen av Händels concerti grossi (op. 3 och 6) utan gavs ut som ett separat verk 1740. Solistgruppen består av två violiner och en cello. Förutom stråkar består besättningen av två oboer och baslinjen för-

stärks av en fagott och continuo. Det fyrsatsiga verket börjar med ett energiskt allegro, varefter följer en pastoralt melankolisk långsam sats. Den tredje livfulla snabba satsen berikas av ett kontrapunktiskt grepp, och som avslutning kommer ett Andante med trygga steg.

JOHANN SEBASTIAN BACH (1685–1750): BRANDENBURG- KONSERT NR 1 F-DUR BWV 1046; KANTAT NR 82 "ICH HABE GENUG" BWV 82

Under åren 1717-23 arbetade Bach som kapellmästare i Köthen, där det reformerta hovet inte hade speciellt stort behov av kyrkomusik. Bach koncentrerade sig under dessa år intensivt på instrumentalmusik. De mest berömda verk som kom till i Köthen är de sex konserter som är kända som Brandenburgkonserterna.

F-durkonserten är den enda fyrsatsiga av Brandenburgkonserterna; alla övriga är tresatsiga. Formen berikas ytterligare av den avslutande satsens invecklade struktur, där ett polonäsavsnitt placerats mellan menuettens repriser och triodelarna. Verket är skrivet för stor en besättning som omfattar två corno di caccia (jakthorn), tre oboer, en fagott, en violino piccolo (en mindre violin stämmd liten ters högre), samt stråkar och continuo. Jakthornen gör sig gällande genast i första satsen

och ger med sina triosignaler och figurer verket en känsla av "friluftkonsert". I andra satsen är däremot jakthornen tysta och ger plats åt en finstämd dialog mellan violino piccolo och oboe. Tredje satsen, ett energiskt allegro, är en ny sats som fullbordats i Köthen och nytt i jämförelse med en tidigare version är även polonäsavsnittet i finalen.

Då Bach 1727 tillträdde sin tjänst i Leipzig som stadens musikkonsertdirektör fick han ansvaret för musiken i stadens två huvudkyrkor: Thomaskirche och Nikolaikirche. I synnerligen de allra första åren i Leipzig var extremt bråda tider och vid sidan av all annan musik skrev Bach kantater till takten av i medeltal en per vecka.

Till denna intensiva period hör även kantat nr 82 *Ich habe genug*, som kom till för kyndelsemässodagen den 2 februari 1727. Ursprungligen komponerade Bach kantaten för bas, oboe, stråkar och continuo, men senare sammanställde han även andra versioner av verket. I versionen för sopran har oboen bytts ut till flöjt.

Ich habe genug är en femsatsig symmetrisk helhet som byggs upp av tre arior och två recitativ dem emellan. Flöjten har en framträdande roll i yttersatserna, där den för en självfull dialog med sångsolisten. Författaren till kantatens text är okänd. Den handlar om lugna förberedelser inför döden och rent av en längtan till livet efter detta. Den mellersta arian *Schlummert ein, ihr matten Augen* hör till de mest kända enskilda numren i Bachs kantater. De inledande orden (*Slumra in, ni matta ögon*) har några stilla uppehåll som musikalisk symbol. I den sista arian *Ich*

freue mich auf meinen Tod lyfts glädjetrynningar fram i musikens stämning av den nära förestående efterlängtrade döden och inträdet i livet efter detta.

Kimmo Korhonen

ERICH HÖBARTH

Erich Höbarth är känd som violinist och dirigent för många betydande orkestrar och ensembler i sin födelsestad Wien. Han har studerat vid Wienkonservatoriet, Wiens musikhögskola och Mozarteum i Salzburg.

Höbarth spelade andra violin i den anrika Véghkvartetten 1978–1989 och första violin i Mosaïqueskvartetten från år 1987. Han har varit konsertmästare för Wiens symfoniker, Wiens stråksextett, Nicolaus Harnoncourts orkester Concentus Musicus och András Schiff's Capella Andrea Barca. Åren 2001-09 arbetade Höbarth som musikchef för den schweiziska stråkorkestern Camerata Bern.

Höbarth har deltagit i flera prisbelönta inspelningar, bl.a. en Haydnskiva med Mosaïqueskvartetten som fick Gramophone Award.

Sedan år 2013 har Erich Höbarth varit professor i violinspel vid konservatoriet i Leipzig.

SOILE ISOKOSKI

Soile Isokoski hör till våra internationellt mest ansedda sopraner. Under sin omfattande karriär har hon samarbe-

tat med många topporkestrar och nått stor uppskattning på opera- och konsertesträderna.

Isokoski fullbordade sina studier vid Sibelius-Akademien år 1984. Hon höll sin debutkonsert 1986, varefter hon hade framgång i sångtävlingen i Villmanstrand och vid BBC Singer of the World.

Vid Finlands Nationalopera debuterade hon som Mimì i *La Bohème* och därefter har hon uppträtt med stor framgång bl.a. på statsoperorna i Wien, Hamburg, Berlin och München, La Scala-operan, Opéra Bastille, Covent Garden och Metropolitan. Hon gästspelar också regelbundet vid många internationella musikfestspel.

Isokoski har en omfattande konsertrepertoar och hon har hållit romansafturnar runt om i världen. Hon har tillsammans med pianisten Marita Viitasalo spelat in på skiva musik av ett flertal finländska och nordiska tonsättare samt verk av Schubert, Schumann och Richard Strauss. Isokoskis skivor har tilldelats bl.a. Gramophone Editor's Choice Award, MIDEM Classical Award samt priset Årets skiva i BBC Music Magazine.

För sina meriter som artist och sitt arbete till förmån för den inhemska musiken tilldelades Isokoski år 2002 Pro Finlandia-medaljen. År 2005 fick hon statens tonkonstpris. I Wien förlänades Soile Isokoski år 2008 heders titeln Kammersängerin och 2011 promoverades hon till hedersdoktor vid teologiska fakulteten vid Helsingfors universitet.

AAPO HÄKKINEN

Aapo Häkkiniens karriär som musiker började som körsångare och tretton år gammal började han även studera cembalospel. Vid Sibelius-Akademien studerade Häkkinen cembalo under Elina Mustonens ledning och fick orgelundervisning av Olli Porthan. Häkkinen kompletterade sin utbildning vid Sweelinckkonservatoriet i Amsterdam under ledning av Bob van Asperen samt i Paris för Pierre Hantaï. Häkkinen fick även gå i lära hos den kände nederländske cembalisten och organisten Gustav Leonhardt.

Efter studierna hade Häkkinen framgång i flera tävlingar – år 1997 gav det tyska rundradiobolaget Norddeutscher Rundfunk honom pris för hans tolkningar av italiensk musik och år 1998 fick han andra pris vid den internationella cembalotävlingen i Brügge.

Häkkinen har uppträtt bl.a. i Konzerthaus i Berlin, Suntory Hall i Tokyo och Hyogo Performing Arts Center samt vid Dresdner Musikfestspiele, Utrechts festival för tidig musik, den internationella Bergenfest i Norge och Lufthansafestivalen i London.

Känd även som en flitig kammarmusiker har Häkkinen samarbetat förutom med flera inhemska orkestrar även med t.ex. kammarkören Musica Aeterna, Novosibirsks filharmoniska kammarorkester och Tallinns Barockorkester.

Vid sidan om sin karriär som konserterande artist undervisar Häkkinen vid Sibelius-Akademien och håller mästarkurser. Han är konstnärlig ledare för Helsingfors Barockorkester samt

Musikhusets serie för tidig musik. I sitt eget program på radiokanalen Classic FM behandlar Häkkinen även fenomen inom den tidiga musiken. Utöver orgel och cembalo spelar Häkkinen även klavikord och fortepiano.

RADIONS SYMFONIORKESTER

Radions symfoniorkester (RSO) är Yles orkester med uppgift är att skapa och främja finländsk musikkultur. Sedan år 2013 är Hannu Lintu orkesterns chefsdirigent. RSO:s tidigare chefsdirigenter är Toivo Haapanen, Nils-Eric Fougstedt, Paavo Berglund, Okko Kamu, Leif Segerstam, Jukka-Pekka Saraste och Sakari Oramo.

Under spelåret 2017–2018 firar RSO sitt 90-årsjubileum. Radioorkestern bestående av tio musiker uppträdde för första gången den 1 september 1927 i en studio vid Alexandersgatan 46 i Helsingfors. Några år senare inledde orkestern sin offentliga konsertverksamhet. På 1960-talet under Paavo Berglunds tid som chefsdirigent utvidgades besättningen till en fulltalig symfoniorkester.

Utöver de stora romantiska och klassiska mästerverken har RSO en hel del nutida musik på sin repertoar och orkestern uruppför årligen ett flertal nya verk som beställts av Yle. Till RSO:s uppgifter hör att spela in all finländsk orkestermusik med fulla radieringsrättigheter för Yles arkiv. Under spelåret 2017–2018 uruppförs sex verk som beställts av Yle. Till

säsongsplanerna hör även tre operor som uppförs konsertant, en första egen RSO-festival och några av 1900-talets centrala violinkonserter.

RSO har spelat in verk av bl.a. Mahler, Ligeti, Eötvös, Sibelius, Hakola, Lindberg, Saariaho, Sallinen, Kaipainen och Kokkonen samt därtill premiärinspelningen av Armas Launis' opera *Aslak Hetta*. Orkesterns inspelningar har fått ett flertal pris av bl.a. BBC Music Magazine, Académie Charles Cros och MIDEM Classical Award. Upptagningen av Sibelius' *Lemminkäinen* och Pohjolas dotter ingick i tidskriften Gramophones *Critic's Choice* i december 2015. Med denna inspelning fick RSO och Hannu Lintu även det inhemska Emmapriset i kategorin Årets klassiska album 2015. Under spelåret 2017–2018 ger RSO ut skivor med verk av Sibelius, Prokofjev, Lindberg och Bartók.

RSO turnerar regelbundet på olika håll i världen. Under säsongen 2017–2018 företar orkestern en Europaturné under ledning av Hannu Lintu. RSO:s radiokanal Yle Radio 1 radierar alla orkesterns konserter. I allmänhet sänds både de inhemska och utländska konserterna direkt. På RSO:s webbsidor (yle.fi/rso) kan man lyssna på konserterna och se dem live med hög upplösning.